



Evropský kontext přípravy budoucího období

Josef Postránecký
ředitel odboru rozvoje a strategie
regionální politiky
Ministerstvo pro místní rozvoj



EVROPSKÁ UNIE
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
INVESTICE DO VAŠÍ BUDOUCNOSTI



Páté Kohezní fórum

- Konalo se v Bruselu **31. ledna – 1. února 2011**; cca tisíc účastníků.
- Ukončení veřejné konzultace k Páté kohezní zprávě.
- Projevy předsedy EK **Barrosa**, premiérů HU, PL, LT, komisařů **Hahna** a **Andora** ... = jasný signál o významu kohezní politiky v rámci evropského rozpočtu.
- Reflexe návrhů obsažených v Páté kohezní zprávě; neformální debaty.
- Diskuse - výchozí podklad pro **Závěry GAC 21. února 2011** – poprvé ke kohezní politice.
- PL PRES – naváže zahájením formální diskuse o nařízeních v rámci Rady; neformální ministerské setkání (listopad 2011) a pravděpodobně poté závěry GAC (prosinec 2011).



Návrhy – podklad debat

- **Strategické programování:** Společný strategický rámec 
Smlouva o partnerství pro rozvoj a investice  Operační programy.
- Přímé provázání s cíli **Strategie Evropa 2020 prostřednictvím Národního programu reforem ... řada otazníků.**
- **Kondicionality** – různé typy a úrovně ... řada otazníků.
- Omezený počet **priorit** – tematická koncentrace; jasné a **měřitelné** výsledky a vývoj v daném cíli.
- **Výkonnostní rezerva** (EU nebo národní úroveň?) – „odměna“ za plnění cílů Strategie Evropa 2020 ... řada otazníků.
- Jednotná pravidla pro všechny fondy; širší využití finančních nástrojů - **úvěrů, garancí** na úkor přímých grantů.

„Kaskáda“ strategických a programových dokumentů

- **Společný strategický rámec (SSR)** - přijatý Evropskou komisí - převod cílů Strategie Evropa 2020 na investiční priority kohezní politiky.
- **Smlouva o partnerství pro rozvoj a investice** - na základě SSR by určovala investiční priority, programy a obsahovala dohodnuté podmínky a cíle; týkala by se kohezní politiky (+ dalších oblastí?) - výsledek diskusí mezi členským státem a Evropskou komisí – přímá návaznost na Národní program reformem ... řada otazníků.
- **Operační programy** - nástroj řízení - převádějící strategické dokumenty na konkrétní priority - zároveň se stanovením jasných a měřitelných cílů, přispívající k plnění Strategie Evropa 2020; vyjednávání mezi členským státem a Evropskou komisí zároveň se Smlouvou o partnerství pro rozvoj a investice ... řada otazníků.

Smlouva o partnerství pro rozvoj a investice

Předpokládaný obsah Smlouvy podle Evropské komise:

- výčet národních rozvojových priorit – cílů a jejich návaznost na Národní program reform a na národní strategie;
- „kondicionality“ - definované podmínky pro efektivní právní - strategické i institucionální prostředí zaručující efektivní čerpání fondů + lhůty pro splnění všech „kondicionalit“;
- výčet operačních programů a vazbu na rozvojové priority + specifické „kondicionality“ pro jednotlivé programy;
- popis implementační struktury a partnerské spolupráce.



Smlouva o partnerství pro rozvoj a investice

- **Zásada smluvní rovnosti** - pojem „Smlouva“ předpokládá autonomii vůle dvou rovnoprávných smluvních stran ...
výsledek svobodného vyjednávání a dosažení shody.
- **Zásada „Pacta sunt servanda“** = smlouvy budiž plněny ...
důsledky neplnění – vymahatelnost, sankce ...?
- **Změna obsahu smlouvy** – stejný proces svobodného vyjednávání; změna např. formou dodatku ke smlouvě.
- **Evropská komise navrhuje jako formu „Rozhodnutí“** (?)
- **V podmínkách ČR** – režim pro vyjednávání a podpis mezinárodních smluv upraven usnesením vlády (131/2004);
složité vnitrostátní proces!

Smlouva o partnerství pro rozvoj a investice

Otevřené otázky:

- Bude postavení obou smluvních stran rovnoprávné?
- Závazky členského státu mají vyplývat z dojednaných „kondicionalit“ – jaké budou podmínky pro jejich změnu v důsledku vývoje?
- Jaké budou závazky ze strany Evropské komise? Jakými prostředky budou vymahatelné?
- Jak bude garantován rovný přístup Evropské komise ke všem jednotlivých členských států při velmi rozdílných podmínkách jednotlivých zemí?



Národní program reforem – kohezní politika ...

- Nový proces – „Evropský semestr“ – každoročně **nejpozději do konce dubna** - Národní program reforem překládán Evropské komisi.
- Na základě posouzení Evropskou komisí přijme Rada „Doporučení pro členský stát“ („*country recommendations*“) reflektující předložený Národní program reforem a obsahující návrhy „jak dál postupovat“ ...
- Evropská komise navrhuje splnění těchto „doporučení“ jako **povinnou podmínku čerpání fondů EU!**



Národní program reforem – kohezní politika ...

- Nejasnost z hlediska „záběru“ – Národní program reforem je orientovaný na reformy, které mají přispět k cílům **Strategie Evropa 2020** ↔ **Kohezní politika je 7-letý rozvojový rámec** pro snížení regionálních disparit a pro stimulaci potenciálu místního rozvoje.
- Nejasnosti z hlediska „časování“ – Národní program reforem bude předkládán **každoročně**; každoroční budou také (vyvíjející se v čase) „doporučení“ Rady ↔ **Kohezní politika má vytvořit stabilní a předvídatelné prostředí pro dlouhodobé investice.**
- „Sladění“ obou procesů proto bude ještě předmětem debat!

Debata na evropské úrovni - Pracovní skupina Rady

- **Formální platforma Rady**, kde jsou prezentovány oficiální pozice členských států; od PL PRES – projednávání **návrhů nových nařízení**.
- HU PRES – připravilo politickou debatu na úrovni **Rady pro obecné záležitosti** (21. února 2011); společné závěry byly předtím vyjednány na této pracovní skupině:
- Členské státy se shodly, že kohezní politika by měla být určena pro všechny regiony s prioritním zacílením na zaostávající území.
- Shoda nad nezbytnou **flexibilitou** umožňující reagovat na specifické podmínky členských států i regionů.
- Shoda nad nutností včasných, jednoznačných a stabilních pravidel a nad **zjednodušením** implementačního procesu.

Debata na evropské úrovni - High-level Group

- Neformální Pracovní skupina Evropské komise – experti jako osobnosti se zkušenostmi – neprezentují se oficiální pozice zemí, ale **osobní odborné reflexe** návrhů Evropské komise = „testování“ návrhů před jejich zapracováním do nově navržených nařízení.
- Celkem **devět jednání** (prosinec 2009 – duben 2011); následně se debaty přesunou na formální platformu Rady – její pracovní skupinu.
- Členové nejsou zástupci zemí - jde o skupinu expertů!
- Navzdory opakovaným debatám nad písemnými podklady Evropské komise zůstává **mnoho otazníků** ...



Debata na evropské úrovni - High-level Group

- Shoda nad nutností **koncentrace** na menší okruh tematických priorit; ale zároveň členové HLG trvají na zjednodušení procesu implementace budoucí kohezní politiky.
- Návrhy nových prvků však vzbuzuje obavy, že místo ke zjednodušení bude proces ještě složitější.
- Shoda nad pokračováním evropské územní spolupráce jako specifického cíle „mimo“ tematické priority.
- Shoda nad **strategickým programováním** – od strategie EU přes národní rozvojové cíle po operační programy jako nástroje; avšak velké otazníky nad formou a obsahem Smlouvy o partnerství pro rozvoj a investice.



Shrnutí veřejné konzultace k Páté kohezní zprávě

- Silná vazba na **Strategii Evropa 2020**; při současném zachování flexibility kohezní politiky.
- Posílení **partnerství a přístupu „zdola nahoru“** při definování rozvojových cílů a investičních priorit.
- Zapojení **dalších fondů** (EAFRD a EFF) do Společného strategického rámce a větší koordinace s dalšími politikami EU; některé státy navrhují rozšíření o další nástroje - např. v oblasti dopravy, energetiky nebo výzkumu a vývoje.
- **Tematická koncentrace** na omezený počet priorit pro dosažení cílů Strategie Evropa 2020; avšak definovaných na národní úrovni – tj. nesouhlas s povinnými prioritami na úrovni EU.
- **Pobídky** navázané na úspěšnou implementaci ... avšak - většinový nesouhlas s výkonnostní rezervou na úrovni EU.

Shrnutí veřejné konzultace k Páté kohezní zprávě

- Podpora pro všechny regiony EU; výrazně menšinová podpora vytvoření nové „přechodné“ kategorie regionů.
- Posílení **městské agendy a vazby město-venkov**, podpora regionům s geografickými a demografickými znevýhodněním.
- Zlepšení monitorovacího a evaluačního systému, zavedení relevantních kvantitativních a kvalitativních indikátorů; **zjednodušení postupů** v oblasti řízení, auditu i kontrol.
- **Jednotná pravidla** v oblasti způsobilosti výdajů, auditu, finančního řízení nebo využívání standardních jednotkových nákladů – současně však zachování flexibility, odpovídající různým cílům jednotlivých fondů / regionů.
- Využití pravidla n+2 s výjimkou prvního roku implementace; některé státy požadují n+3 po celé období.

Evropský parlament

- **Silnější** role v souvislosti s Lisabonskou smlouvou (od souhlasu nyní ke spolurozhodování).
- Nesouhlas se zmrazením evropského rozpočtu – jeho navýšení o 5 %; pokračování 7-letého období (následně „5+5“).
- Odmítnutí sektorizace, podpora vytvoření samostatné kategorie pro „přechodné“ regiony.
- Podpora vícefondovosti, sjednocení pravidel způsobilosti, zachování míry spolufinancování.
- Zvýšení objemu podpory Evropské územní spolupráce na 7 % a zahrnutí politiky sousedství.
- **Kondicionality** – podle naplňování programů a podle transpozice evropské legislativy.

Výbor regionů

- Základ - jsou **rozvojové potřeby regionů a měst** – nikoli pouze cíle Strategie Evropa 2020 - obavy z povinných priorit na úrovni EU.
- Podpora vytvoření **třetí kategorie „přechodných“ regionů** (všechny regiony s ekonomickým výkonem 75 – 90 % průměru HDP na osobu v PPS); zohlednění i dalších ukazatelů kromě HDP - územní, sociální a environmentální rozvoj ...
- Odmítnutí **makroekonomických kondicionalit**.
- Vyšší rozpočet a technická pomoc pro územní spolupráci.
- **Zjednodušení implementace programů** - např. zkrácení lhůt pro vyplácení prostředků příjemcům, jednotná společná pravidla pro audity u přeshraničních projektů a zjednodušení pravidel pro projekty vytvářející příjmy.



Aktivity předsednictví EU

- Úspěch HU PRES – **Závěry GAC** k budoucnosti kohezní politiky (21. února 2011) - zdůraznění výzva k včasnému předkládání návrhů, otazníky nad některými návrhy Evropské komise.
- Neformální jednání ministrů EU – téma: **územní soudržnost** – dne **19. května 2011** – schválena „**Územní agenda 2020**“ = modifikovaný dokument zaměřený na územní soudržnost; závěry předsednictví.
- Neformální jednání ministrů - téma: **budoucnost kohezní politiky** - dne **20. května 2011** – diskuse o budoucí kohezní politice – např. odmítnutí podmíněnosti čerpání z kohezní politiky reformami – kondicionality jako jednotný systém společný pro všechny fondy; odmítnutí povinných tematických priorit; závěry předsednictví.

Aktivity předsednictví EU

2011:

- **PL PRES** – formální diskuse o návrhu nových nařízení – plánováno min. 16 jednání Pracovní skupiny pro strukturální opatření; následně politická diskuse na neformálním setkání ministrů EU (listopad) a poté na GAC (prosinec).

2012:

- **DK PRES** – ambice dokončit vyjednávání víceletého finančního rámce, debata nad novou legislativou – spíše nařízení věnovaná implementaci (zjednodušení apod.).
- **CY PRES** – dokončení vyjednávání s Evropským parlamentem o víceletém finančním rámci a dokončení vyjednávání o návrzích nových nařízení.

Co bude dál ...

- Zveřejnění návrhu příštího víceletého finančního rámce – **červen 2011**.
- Zveřejnění návrhů nových nařízení – **podzim (září - říjen) 2011**.
- Vyjednávání víceletého finančního rámce (**do konce 2012**).
- Vyjednávání o návrzích nařízení (**do konce 2012 – během 2013**).
- Příprava rozvojových cílů ČR – **červenec 2011** (MMR předloží vládě).
- Návrh Smlouvy o partnerství pro rozvoj a investice – **leden 2012** + vyjednávání s Evropskou komisí (2012-2013).
- Vymezení struktury operačních programů – **leden 2012** (MMR předloží vládě) + vyjednávání s Evropskou komisí (2012-2013).
- Start nových operačních programů – **1. leden 2014**.



Děkuji za pozornost.

